LIRICS CATALANS

CARLES RIBA

PER

J. BOFILL I FERRO

8
20

4 ptes. Volum 7

OREIG

DE LA ROSA DELS VENTS

Lírics catalans
a publicar
durant l'any 1938

LIRICS CATALANS

RAMON LLULL
JORDI DE SANT JORDI
AUZIÀS MARCH
VERDAGUER
MARAGALL
GUIMERÀ
ALCOVER
COSTA I LLOVERA
SALVAT-PAPASSEIT
LÓPEZ-PICÓ
CARLES RIBA
JOSEP CARNER
CLEMENTINA ARDERIU
MARIÀ MANENT
VENTURA GASSOL
JOSEP M.ª DE SAGARRA
JOSEP LLEONART
A. ESCLASANS
S. SÀNCHEZ-JUAN
ROSSELLÓ-PÓRCEL
JOAN VINYOLI
J. M.a BOIX SELVA
JOAN OLIVER
JOAN TEIXIDOR
SALVADOR ESPRIU
i JOSEP JANÉS I OLIVÉ

Bartolín e Roca

DIRECTOR: JOSEP JANÉS I OLIVÉ

VOLUM 7

LIRICS CATALANS

CARLES RIBA

PER

JAUME BOFILL I FERRO

BARCELONA 1938

1001079015

Imprès a Catalunya:
Tip. Lluís Guia - Barcelona - Villarroel, 6

D

Retrat de Francesc Domingo.

CARLES RIBA

Com encapçalament d'una selecció, molt assequible, i per tant probablement molt difosa, de poemes de Carles Riba, és indispensable trobar una frase que per la seva contundència i la seva simplicitat doni ràpidament, al qui es disposa a llegir, poc bregat més d'una vegada, una idea de conjunt de l'autor, i situï aquest d'una manera automàtica en el focus convenient. De Carles Riba podriem asseverar simplement, axiomàticament: el més gran poeta català actual i el més clàssic de tota la nostra història literària.

Dins aquesta fórmula tan categòrica la paraula clàssic ha d'ésser interpretada en el sentit d'una poesia que contingui una abundor de matisos capaç de determinar la seva victòria

sobre el temps; una poesia que forneixi estímul i nodriment a moltes generacions i a molts grups humans, els més diversos i més distanciats; que es faci albiradora en cada època i suggereixi raons per a ésser interpretada, segons les dades de la vida intellectual de cada moment històric, d'una manera nova; que en cap moment i per a ningú no deixi de guardar alguna cosa de cobejat, de preciós; simplement, que contingui un element d'eternitat que la valori des de qualsevol angle que poguem contemplar-la.

Aquest concepte del classicisme justament l'haviem sentit exposar més d'una vegada al propi Riba amb aquella justesa i claretat i aquell lirisme cordial de les seves memorables lliçons i de les seves converses, dues formes de realització que en Carles Riba s'interfereixen constantment, deliciosament, i és tal vegada en aquesta interferència on radica en essència la gràcia, la força de suggestió de cadascun d'aquests sistemes expositius.

Escatit i fixat aquest concepte del classicisme ¿podriem arriscar-nos a suposar-lo en Carles Riba més palès que en qualsevol altre poeta català? ¿No tindria una tal afirmació el defecte d'excessivament apriorístic, d'envair en certa manera el camp de la profecia històrica? És ben clar, altrament, que les diferents valors espirituals de l'home es troben en la poesia de Riba en una forma de perfecte equilibri. Cap d'elles predomina, cap d'elles anulla o afebleix l'altra. Cap forma de l'esperit ha quedat en l'ombra. Totes s'hi realitzen joiosament. Les pregoneses morals i les pregoneses intellectuals tenen una veu igual que es fa sentir ben distintament sense trencar el perfectíssim acord. La introspecció s'equilibra i s'entreteixeix amb l'objectivitat més precisa. La vida amb l'abstracció. El somni amb la realitat. Una riquesa, que hom pressent inexhaurible, es revela per tot i deixa prefigurar les venidores exegesis. De tants caires llampegueja als nostres ulls com una gemma. La

intersecció de tantes llums contràries encega gairebé. S'intueix una poesia en la qual cada temperament podrà copsar una paraula decissiva i cada època un valuós missatge.

Repetim doncs, ara, per tal de trobar en la simetria un suport a la necessària insistència, el concepte, que declaràvem en començar, essencial en aquest breu proemi. Ara, però, metafòricament:

Pensa, lector, que davant els teus ulls podràs veure brillar l'extrema punta de diamant de la poesia catalana.

JAUME BOFILL I FERRO

ESTANCES

LLIBRE PRIMER
(1913 - 1919)

1

T'ha enquimerat la gràcia fugitiva
d'un desig i ara ets deserta, oh ment.
Ai soledat sense dolç pensament
i foll traït sense paraula viva!

Però ¿què hi fa, si dins el teu oblit
la inquietud pregonament perdura?
Encara el goig sobre la carn s'atura
duent l'anunci d'algun cant no dit.

I ell és el foc sagrat que et perpetua
damunt les cendres del desolament;
no vulguis calma en ton oblit, oh ment,
oh folla que has gosat mirar-te nua.

10

Ulls meus, ulls que viviu goluts damunt mon rostre;
per vosaltres la imatge d'Ella, dolça a servar,
és davallada al cor, i llum tan pia hi fa
que ja no hi val l'or d'aquest sol que és glòria vostra.

¿Com la carnal recança del goig que amb l'hora fuig
a la bella carn d'Ella us té oberts encara,
si veure-la caduca i fonedissa amara
tot pensament d'amor amb metzina d'enuig?

Ulls meus, closos em fóssiu amb porta de tenebra,
i el vostre esguard girat endins, de cara al cor,
portant a la fidel imatge que no mor,
i a l'adoració que l'estreny, i a la febre,

aquesta coneixença tan viva del sentit,
tan corporal, però ja lliure de paüra:
la mort faria de la bella carn pastura
sense que en tremolés la imatge dins mon pit.

22

Amor, adesiara sento mon pensament
que un sacre horror l'assalta en sa tranquila via:
a l'un costat vas tu, la usada companyia;
però ens volta una turba pàl·lida i vehement.
Tàcites ombres, òrfenes de fesomia! L'alba
neix plena de records: d'elles, ni el nom es salva
de dins la mar udoladora del present.

Amor, elles amaren també, i de ventura
fou el llur pit desesperadament avar;
¿no sents – cendra tornà llur pit – el secular
heretatge de joia que dintre l'aire dura
difús? Les ombres vénen de llur estatge mort
no a pregar una minsa almoina de record,
ans a captar de llur tresor la dolça usura.

Amor, l'innúmer deute clama de dins l'abís!
Vivim dels juraments, els sospirs, les besades
infinites de tantes gèneres escolades!

També un dia la casa clara i el verd país
seran buits de nosaltres i sonors d'altres vides
ignorants que jo i tu, ombres engelosides,
en cada cosa amada ventem un flam d'encís.

24

Hem estat com la gent nada a la riba erma
davant l'innumerable somriure de la mar;
la gran temptació a poc a poc desferma
les voluntats ardides del trist costum avar.

I un dia se'ls enduu, com d'una revolada,
ells, amb els seus records, els seus déus i els seus cants,
per si descobririen una terra daurada
enllà de les tenebres profundes i onejants.

Davant l'esguard errívol dels nauxers d'aventura
la verge mar es pobla d'illes amb ports fidels;
mes cap dolçor terral no iguala llur fretura;
sempre demanen una ruta nova als estels.

I més s'estimen la infinita mar deserta,
i els vents que s'escometen pels volubles camins;
de la sonora lluita la nau son vol concerta:
tal nostra vida, Amor, d'un combat de destins.

29

L'absència

Fidelitat: no dins mon cor pregon et duc
com una gemma delicada i rara
jeu dins l'obaga còncava del buc
– tresor per fer l'orgull d'una regina avara.
Ans mon ànima és un paisatge transparent.
Gespes del bell desig! I tu, en lenta
regor perenne, oh fidel pensament,
fontana viva, cada
bri humil i trement
penetres d'una força – vasta i asserenada
com aquest cel que en ton argent es renta.

35

Com el cabdill que amb peu alat
va passant entremig de sa gent adormida
i tusta gentilment a l'espatlla fornida
de cad'un dels qui en son pensament ja ha triat;
i ells van alçant-se i prenen l'espasa pel combat:

així tu, Joia, te m'emmenes
de dins el pit covard els mots com un estol;
dia i nit fórem junts i no els conec a penes:
dormiren muts, fins ara que deixen mon redol
amb una estranya música que fa un batec de vol.

Bé sé però sots ta bandera
quanta de força em robes: cada mot per mi era
un torrent de ma sang, set anys del meu voler.
I sempre la conquista fuig davant de llur fe...
Joia, torna'm l'estol, torna'm el cant enrera.

Sóc com el pare que jaquí
la fillada guerrera i espera dalt la torre.

Buit dels mots de mon cant, en va darrera els corre
mon daler: un dia encara ton manament diví
me'n prendrà més, com altres fills novençans de mi.

LLIBRE SEGON

A

(1920 - 1928)

3

El sol s'allunya i a flor de riu
rossega un llarg mantell de calitja daurada,
que un vol d'orenetes forada,
– xiscle precipitat, cop d'ala esquiu.
Diria's un monarca enorme que somriu
d'entremaliadures de mainada;
la seva almoina d'or es torna esbojarrada.

No ploris, massa novella Amor:
una llàgrima, dins aquesta pompa estesa
es fondria sense tristesa.

Cada pinacle és com un pistil
d'una múltiple flor jovenívola i nua
que el propi aroma extenua
– calze desclòs com un desig gentil.

Tot torna a ser innocent: la ciutat i l'abril
i el teu besar, fermall que no es desnua,
que estreny els mots darrera una ombra roja i crua.

I l'or s'escola sobre el riu. – Oh Amor
remordida, esclafeix el teu parlar sonor
dispersant-se en estels de jovenesa
que aturin cel amunt la vella nit ofesa!

6

Uns wiegen lassen, wie
Auf schwankem Kahne der See.

HOELDERLIN

Feliç qui ha viscut dessota un cel estrany
i la seva pau no es mudava;
i qui d'uns ulls d'amor sotjant la gorga brava
no hi ha vist terrejar l'engany.

I qui els seus dies l'un per la vàlua de l'altre
estima, com les parts iguals
d'un tresor mesurat; i qui no va a l'encalç
del record que fuig per un altre.

Feliç és qui no mira enrera, on el passat,
insaciable que és, ens lleva
fins l'esperança, sacra penyora de la treva
que la Mort havia atorgat.

Qui tampoc endavant el seu desig no mena:
que deixa els rems i, ajagut
dins la frèvola barca, de cara als núvols, mut,
s'abandona a una aigua serena.

8

Que jo no sigui més com un ocell tot sol,
ales esteses sobre un gran riu
per on davallen lentes barques de gent que riu
a l'ombra baixa del tenderol,
i el rai que el muntanyenc mig nu, enyoradís,
mena amb fatiga cap a ciutats
que estrenyen l'aigua lliure entre molls oblidats
d'haver-hi comes verdes amb arbres i ramats
i un cloqueret feliç.

La vida passa, i l'ull no es cansa d'abocar
imatges clares dintre del cor.
...Tot en mi torna somni: nuvolet d'ombra i or
que flota i fina lluny de la mà.
Qui endinsa en el seu cor com un minaire avar,
qui de recança ulls clucs es peix,
tenen més que no jo, que estrany a mi mateix
i alt sobre els altres, guaito l'ona incessant com creix
i minva cap al mar.

¿Quin moviment humà pot encara desfer
l'encant, llançar-me sang i sentits
a la presa, que és nostra, afanyada, entre els dits,
o al cant, que d'home a home va i ve?
¿O ha d'ésser mon destí el de l'ocell reial
que un tret, per folga, tomba del cel,
i l'aigua indiferent l'endú, vençut rebel,
cobrint-se amb l'ala inútil els ulls buidats d'anhel,
sense un plany pel seu mal?

13

Fuges, quan per haver-te
donaríem, en una nit obscura,
l'estel que riu, armat, en un tombant,
i en una mar incerta,
un port daurat de vinyes al voltant,
i en un silenci d'odi, el cant
d'una noia pura.

Ens deixessis almenys,
oh bella altiva, un somni dolç de tu
entre els ulls i la visió infinita
del món! Però ens estrenys
amb soledat, presoners de la fita
mirada teva, que l'habita
de lluny, sense tu.

Però si fossis nostra,
si daves – uns instants només – tos braços
al nostre coll, cenyint l'ardent engany

de creure encès ton rostre
per un amor com el que d'any en any
hem après – fet de dolç afany
i de tristos passos,

si te'l lliuràvem – tan
silenciosament atresorat! –
¿quina força immortal ens restaria,
deslligats de l'encant,
per ressorgir damunt la febre impia
i l'animal malenconia
i la soledat?

16

Tot torna; i és més trist,
com si fos cridat a judici.
Tan covard que és el cor
dins la presó del seu desfici,
i tu, fantasma trist,
sotges que s'adormissi
ton jutge, el cor!

¿Què portes – roses, llàgrimes –
dels marcits ponents del passat?
Fos viva jovenesa,
i primer desig admirat,
les roses i les llàgrimes
amb què l'amor combat
la jovenesa!

Sols per recomençar,
– ingenu cor! – perdonaria
que fos somni i no-res

això que torna amb melangia;
com si en recomençar
s'evadís de la impia
mà del no-res.

Com si l'única joia
nostra, que és posseir l'instant
en l'urc de sa fugida,
no valgués l'enervat encant
de somniar una joia
que torna, vergonyant
de sa fugida.

18

L'impossible desig

M'he abocat a l'alba, obscur del meu desig!
Pobre i las de la pròdiga despesa taciturna
del meu impossible desig,
he negat la deessa i els tresors de son urna,
entre el món i la seva nova esperança, al mig,
jo sol, superb del meu desesperat desig.

Reina del món, posava damunt totes les coses
la llum son inefable, son innombrable pes;
tot cedia a l'or i a les roses,
tot, com si no existís el meu desig suspès,
que amb l'irònic durar de ses forces recloses
feia imperfecte el món sota l'or i les roses.

Embriaga't, oh dia content de tu mateix,
llança endarrera meu ta remorosa corba;
exhaureix-te en l'esclat mateix

que et fa creure evadit de ta exactesa orba,
fins a mudar-te en l'ombra que del teu nombre es
[peix:
jo, en mon desig intacte, seré encar, jo mateix!

19

La Fúria adormida

¿De quin pensament devorat
fins a la viva sang
era tant dolçament vinclat,
Fúria, ton jove flanc,
que semblaves dormir després
d'un amor sense mal
ni tendresa entristint el bes,
simple en son pur excés
d'alegria animal?

¿No ho sabràs, i perquè els meus dits
sobre els teus lassos rulls
han lliscat, a penes ardits
missatgers dels meus ulls,
sortiràs d'aquest son, com d'un
silenci del teu foc,

llebrera del desig profund,
certa d'un cor a punt
– mon cor – per al teu joc?

Talment parlo a una dona, oh nu,
oh bell Remordiment,
i et corono de somnis, tu
que només ets ardent:
content de sofrir braç a braç
amb el teu pler més fort
i refer-me un somni voraç
amb el que em deixaràs
no tocat per la mort.

B

(1929-1930)

21

Nu en repòs : després de l'amor

Ara és sola entre el foc de tes roses secretes
i l'atònita llum
la nua blancor – ah, les divines desfetes,
en ta blancor, del tacte que a exhaurir-la es consum,
las de tantes delícies tretes!

Mos ulls són un silenci esclau del teu repòs,
i els fats s'inclinen, mentre
l'ànima, en tu, es reprèn i somia el seu cos,
el teu cos!, i el retroba feliç entorn del ventre
pur – emanat talment del goig que s'hi és clos.

Ordre ingenu de flor! Pels seus pètals divagues
al grat del somni lent:

que records en la tendra massa encara embriagues,
tu amb tu, – oh!, que ets tan present, i el pensament
ja te m'allunya en miratges vagues!

22

Mentre fugies t'he comprès,
si un va cop d'escuma sonor
al meu atònit crit ha pres
ton flanc vinclat com en un llit d'amor,
nua sirena, submergit cabell,
ah rossa estela d'un ardent consell!

Tornes a ser destí confús,
tu que, sense designi, has
temptat a l'extrem d'un refús,
urgent i tota de l'ona fugaç,
– sense present, com el teu cant, potser
pur somni del que és per fer, i que no sé.

23

Corpore composito J C.

La forma se'ns oposa com si encar fossis tu,
però tu has deixat supremament
de creure en nostres somnis. Com sentim a cor nu
que és aquest brusc, total desistiment
el que en diem morir!

No las d'haver estat com nosaltres: esquerp
del teu misteri, jeus. De quants passats
sentits de tu, ja immòbils figures sense verb,
ets transparent! De tantes unitats,
la suma ara és aquí.

Tant menys et comprenem. Ans, servils al senyal
dels nostres somnis, t'acostem el món
de nou, i el saber d'ell que el va fer teu – per tal
que ens semblis nostre encara, en un pregon
pols comú de destí.

24

Torno del somni amb un àngel trist.
Ardents paràboles del dia, esperes
creuades en un cel d'atzar previst!
Ell era a rebre-m'hi en ses mans lleugeres.

Ah, sa dolçor no ha encantat l'impuls
de fer meva més nit, i encara créixer
cap al no meu, i governar tumults
d'altres silencis com ma part mateixa!

Oh l'irreal reialme immens! Al pas
– oh somnis d'altri! – de l'ombra defesa,
l'àngel i jo! Hem lluitat braç a braç;
vencedor ell, ha pres ell ma tristesa:

no pas com una dona, que fa seu
més un destí que una malenconia.
Que lleu, sa fuga! Si ara vull Déu,
sóc sol – titànic laberint, nou dia!

25

Les coses de l'oblit no són pas mortes:
oh ideal vent – eternitat
en fuga de la llum – el temps t'emportes
sobre llur profunda ciutat.
Carrers com fes, torres com esperances,
ponts com desigs complerts,
imatges en vertigen, com recances
folles d'encendre's sense límits certs!

Tentacular ciutat! Per a arribar-hi,
quants silencis de lent camí,
sense l'almoina de l'imaginari
ni que cap ombra dolça m'hi
seguís del meu present, per a invocar-la
pel seu nom, quan no he
comprès la dura llengua que s'hi parla,
i era tot sol dins un ordre estranger!

26

Dona adormida

El son fa de tu com el vers
que un poeta combina i deixa
ple d'un pur misteri – divers
sota una música mateixa.

¿Ets per a comprendre, oh fluent
acord de forma i vida i hora,
i dur-te a un sol sentit present,
tu que dels teus sentits ets fora?

¿Ets per a vetllar, fràgil vas
de dolços destins indefensos,
infant gairebé, que el meu braç
cobriria als somnis immensos?

¿Ets per a esperar, i et veuré
tornar en ta mirada, que s'obre
fent pas a un pròdig viatger
encara atònit de no sé
quins plers remots que l'han fet pobre?

33

Nu ajagut

La llum s'isola en un cel blanc,
com en el teu cos un amor
que no sap què fer-ne – terror
subtil de destins o de sang,

necessari si es vol cobrir
d'inútil tacte errant, per més
contenir l'imminent excés
de ta fluida aparença en mi.

Ah més nua com més pensada!
Entre jo i tu la verge onada
dels atzars revé. ¿Qui dels dos

prendrà? ¿Restaré a la riba
d'un somni fit, oh insidiós
horitzó de ta corba viva?

36

El món és més jove que jo
i és riu verge per cada fina
fuga blanca del mar en flor
i nu com la llum – ¿cap a quina
impaciència divina?
Que ets obscur de somnis, ocell
de l'hivern, i el teu cant que vell!
Ah, dormir!, quan Déu es desperta
i els àngels, amb joia més certa,
són tots per les coses i Ell.

40

Tot és excés; i el silenci
no pot resistir
ser forma a tanta absència
i centre a la imminència
innúmera del que és per ésser i
ja demana el nom que compensi
d'ésse' a penes i fugir.

UN NU I UNS ULLS

Per a Jorge Guillén

I

Imaginat, el sinuós
triomf dels encarnats i l'ambre
més purs, dins la secreta cambra
de la solitud! Com si fos

en son flamareig ta figura
la vaga evasió del món
cap a un pensament – ah pregon,
ah pres en oblit i clausura! –

per crear-s'hi de nou, cruel
sense els somnis de què es despulla,
dolç dels seus gèrmens i del cel
que estendrà per damunt la rulla

verge llum dels seus pètals bells,
creuat de sorpresos ocells.

II

Encara pensat: ésser cosa,
destí o aire sense crit,
tant de vivent, només vestit
del monòton reflex que es posa

de si mateix, en un segur
durar de simples masses – ésser
per al temps, que servil travessa
la cambra, un test desdeny, i tu

de sobte envair-la amb els nombres
difícils de ta nuditat,
reptant a un cerebral combat
les confusions i les ombres.

¿és això més que despertar
les fugues captives – en va?

III

Cambra reduïda al descens
– en tres angles – de la sorpresa
que era sola a guardar l'estesa
espera nua! Més intens

que els meus ulls, només hi ha cap a
la dolça forma aquest esglai
inexpressable de l'espai
que no gosa cloure't i et drapa

com d'un tendre coneixement
en blanc i en carícia i en rosa,
– oh sobtada habitud i nosa
viva conciliadament

absurdes contra mi, si, trèmul,
sóc de tanta puresa l'èmul!

IV

Refiada gran solitud,
cos, d'un astre amb sa fantasia,
cos nu! Inscrit dins l'absolut
de sa unitat! Oh poesia

sense alba, de sobte present
com per a sempre més! Intacte,
secret, remot, indiferent
en la puresa del seu acte

de llum – oh esclat que de sa llum
mateixa fuig, creant-se d'ella!
I que és sense temps, si en el rumb
vagarós d'una meravella

o un desig no és pres – reflex
aturat sobre els fluids batecs.

V

Per a figurar-te, l'esquiva
línia d'un somni moridor
fingiria un blanc horitzó
entorn d'una música viva,

intensament confosa amb un
silenci de monstres ja dolços
i que guaiten, daurats els polsos
per la teva llum, del profund

entreforc dels fats. Ah garlanda!,
feta d'un pur encís que es vol
conèixer abans de prendre el vol
cap a l'ombra de tot, a banda

i banda del perfecte vas
on crema ta forma fugaç.

BC

VI

Si el somriure és per al teu cos,
recomençant-lo pur en cada
mínim cristall del blanc repòs,
si, per sobre una aigua inclinada

vague esclat, ton somriure nu
multiplica fins a l'extrema
flor dels peus ta nuesa, i tu
somies el tendre sistema,

com jo des dels meus ulls oberts,
– ah jo i tu solitaris hostes
d'un mateix misteri, – que incerts
els mots amb què de sobte acostes

l'ignorat que t'habita, si
potser gelós, són per a mi!

VII

Inconscient orgull d'una alba
sota dos tendres arcs de més
profunda llum – rival ja balba
del tan harmoniós excés –

gorja, on sembla la dolça forma
triomfar sobre el verge crit
d'algun somni secret i enorme
que invitava els ulls de la nit,

i endur-lo, acordat amb les flames
de la teva sang i amb l'alè
de la terra i les vives trames
dels segles i els signes, al ple

repòs dins mon esguard, que atura
tos pits en la seva ventura.

VIII

¿Llangorosament és l'intrús,
l'amor inexplicable, que entre
les closes illes del teu ventre
espera un pas lleuger de nus

pensaments llançats cap a un nou
destí – ah força, joia, palmes
sagnants d'arbitraris reialmes! –
per encantar-los-hi? ¿Saps prou,

testa llunyana, dolça esclava
de la nuesa que no veus,
com pel freu dels gelosos peus
s'aventuren – ni si els creuava

l'evadit vaixell tot atzar
d'un teu somni ebri de mar?

IX

¿Com els meditatius orgulls,
mon cos amb triomf i silenci
vols, oh secret amor, que es llenci,
tot el cos, però ja no els ulls,

sobre aquest nu perill de roses
i el desordre absolut de dons
que tu robes si tu els compons,
déu irònic, – com entre coses

un pensament rompent-se en mil
somnis d'acte entorn de l'abrupte
diamant versàtil del dubte,
– tacte, set, colors, ah subtil

oasi reflectit, com ho era
l'ona d'un cant que es desespera?

X

Pensar-te és abolir de cada
nova ànima dels ulls captius
en mil tendres morts redivius,
ah més nua com més pensada!,

l'ardent i sinuós lligam
de memòria entre ella i, defora,
el món que s'exalta si l'hora
l'omple del seu dispers eixam.

Calma arran de l'extrema escuma!
Que un atzar es declari, i cal
partir, pensament, – al vital
encalç de la impossible suma,

(forma!), encar (forma!), ja en mos ulls
despesa, oh beats, pròdigs ulls!

LÍRICA DE CAMBRA

Palmera darrera el balcó; en despertar

La nit, amb la profunda fuga
dels seus ocells damunt tes branques
vers un dolç orient de blanques
aurores, no t'ha fet poruga

ni menys necessària al meu cor,
palmera, columna fidel
sobre qui pesa el primer cel
que m'és tornat, quan súbit mor

el déu dels somnis que em tenia,
i em trobo, nàufrag, no sé on
del temps i de la melangia;

però hi ets, noble forma, hi són
tos raigs contra el dia – oh quiet
triomf d'un pensament perfet!

Per a la memòria de Guerau de Liost

Peix dins la peixera

Ondules brusc, com un silenci
dins el seu cristall; ignorant
de ta inútil fuga constant –
¿cap a quin secret que comenci

tot just, oh humil sempre en retard,
dins ta presó, al somni lliure
que esperava el teu front? Per viure,
recules, dolçament covard.

De més lluny que d'una memòria,
la llum et visita; tu ets
obscur sota la immòbil glòria

que travesses, amb ulls quiets,
com qui sense comprendre, es mira
a un mirall que eternament gira.

Per a Mme. Marie-Antoinette Bertrand

Entra la petita Eulalia, de sobte

La mateixa mirada que, entre
els ulls i un somni vagament
ambiciosa, espera, mentre
moren atzars, és bruscament

pel verge pifre i les banderes
d'un pur començament del món
manada; el cel, tot primaveres,
fa un salt d'atzur sobre el meu front.

Alba sense morts, sense idea,
oh destí que tan dolç es crea,
ell mateix. com una gran flor,

infant; com si mai departida
no hagués d'ésser entre tu i jo
la llum de ta primera crida.

Per a Tina, i per comanda seva

ESPECTADOR

Cante hondo

Jo no sabia que el silenci
pogués de sobte obrir-se fins
al centre glaçat, i els camins
tenir un sol caminant que llenci

un crit, tots un sol plany que va
a cercar l'esperança, mentre
l'home espera i ignora que entre
l'abisme i el cel es perdrà

el seu plany – l'hi prendran les mortes
mares cansades, per també
fer-ne llur plany, que d'elles ve
a constrènyer les closes portes

del temps ple, i els rostres vivents,
i els cors flotants als quatre vents.

Per a Francesc Trabal

Rumba

La Terra ha pujat el teló
de la seva desesperança:
sobre una mar encara no
divina, hi ha una illa pintant-se

tot just dels seus verds i d'ocells
a punt; Déu encara medita
com farà els mariners, i en ells
els records. Però ¿qui suscita

de sobte aquest dolç animal
a engegar la vida inconnexa
lligada al moviment astral

amb què es volta – ardent i banal,
a espires de flor des del sexe?
¿Déu no ho volia, i tant se val?

Per a Rafael Benet

Ilicet

A flor dels ulls, enlluernada,
la festa ha dit el mot darrer;
la nit, tenaç desheretada,
ens espera dreta al carrer.

Tornem al llindar, gairebé
com si fóssim sense mirada;
caldrà cada cosa refer
del que era en nosaltres pensada.

Virginal, portem a les mans
un somni partit en dos trossos;
¿saps quin és d'ara, quin d'abans?

Pròxims tots dos, tots dos distants!
Així un amor viu en dos cants
i una soledat en dos cossos

Per a Ventura Gassol

Enamorats

...Les mans encara, més lleugeres
sobre les paraules que el cor,
dòcils a un somni pur que es mor
d'infantar en la sang primaveres

i reneix quan el dolç rial
de silenci els deixa a la riba
angèlicament evasiva
on els morts són desperts, on cal

una ombra més nua a la flama
i una alba més blanca al record
i un rostre més jove a la mort,

on l'oreig ordeix una trama
d'antigues ventures en plor,
on dormen ells, on miro jo.

Per a Mercè i Pere

TANNKAS DE LES QUATRE ESTACIONS

La Poesia?
Cal cercar-la on tu saps ja
que és, com la Gràcia
o l'aigua pura i dura
d'una font emboscada.

Per a Joana Raspall

L'alba gelosa
ha robat al meu somni
son bes, sa gorja.
Tres roses m'esperaven:
he perdonat el dia.

Rius, i m'emportes
al mar de les cent illes:
– la jovenesa.
Els pescadors que tornen
m'hi deixen solitari.

Per a Rosa Ricart

He vist la torre
al cim d'una rialla
de primavera.
Comprenc quanta dolcesa
separa del teu rostre.

Per a Candelera Roig

A la memòria
t'acostes com la lluna.
Ets viva? Ets morta?
Mai no podré saber-ho:
tu ja no véns amb l'alba.

Passen corrues,
xiscles i salts de noies.
L'erta finestra
de ma tristesa, ho sento,
fremeix de ser tan closa.

Per a A. S.

Sembla, aquests xiscles
d'oreneta, que esquincin
la tarda prima.
Cor, ja tornen les barques
amb la vela esblaimada.

Per a Maria Riera

Una sorpresa
de vent omple els baladres
ardents, que frisen
un instant, com les sedes
d'una dansa enganyosa.

Per a Maria Isabel Boix

Penso en vosaltres,
ametllers de Ciurana,
blanca esperança
d'efímeres banderes
en l'aspror irremeiable.

La llangorosa
fi de la tarda em crida
no sé a quina
pau d'una falda antiga
on és naixença el somni.

Una altra fulla
desisteix de la branca;
cada vegada
el jardinet em sembla
més gran, i que ens oblida.

Per a V. S.

Sobre el silenci
d'un rossinyol atònit,
plora la pluja
en la nit dels fullatges
i en la meva enyorança.

Sol baix com una
mà desesperançada;
se'n va, deixant-nos
dolçament a la trista
fosquedat de les coses.

Per a Montserr t Martí

Vivents taronges,
estranyes dins la boira
—l'hivern em mostra
el candor i el coratge
i el color del meu somni.

Tama-no-o

Fil de maragdes,
àrnima, fil de somnis!
Si et trenques, sigui
com en un rapte, l'últim,
més dolç, de la memòria.

Per a Rosa Leveroni

INDEX

Carles Riba 7
Estances 11
Un nu i uns ulls 45
Lírica de cambra. 57
Espectador. 63
Tannkas de les quatre estacions 69

BIBLIOTECA DE CATALUNYA
1001079015

Biblioteca de Catalunya

Adq. D-IEC-BRØ
CB. 1001079015

Top. 1998-8
19320

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

BC 27

EDICIONS DE LA ROSA DELS VENTS

Publicades i dirigides per Josep Janés i Olivé
ADMINISTRACIÓ: LLIB. VERDAGUER, RBLA. CENTRE, 5.—
TEL. 16164.—BARCELONA

BIBLIOTECA DE LA ROSA DELS VENTS

Publicació setmanal d'obres mestres de totes les literatures. Una obra de divulgació única a Catalunya. Cada volum: 2 pessetes.

OREIG DE LA ROSA DELS VENTS

Publicació setmanal d'Antologies de tot els grans poetes del món. Les de poetes de llengües llatines o germàniques són publicades amb la versió original confrontant amb la traducció catalana. Cada volum: 4 pessetes

BIBLIOTECA DE POESIA

Publicació periòdica d'obres inèdites dels millors poetes catalans. Cada volum, rústega: 5 pessetes. Està a punt d'aparèixer la segona edició dels dos primers volums:

CARLES RIBA: TRES SUITES
JOSEP JANÉS I OLIVÉ: COMBAT DEL SOMNI

BIBLIOTECA D'ASSAIGS

Les obres més profundes dels nostres pensadors i les m representatives del pensament universal Cada volum, rellegat: 5 pessetes. Publicat:

CARLES PI SUNYER: LA CORDA GREU
ALLO QUE PERDURA

Publicació periòdica de petites obres mestres. Cada volum: 2.50 pessetes. Publicats:

JOAN MARAGALL: EI COMTE ARNAU
OSCAR WILDE: EL PRINCEP FELIÇ
JACK LONDON: LA CRIDA DEL BOSC

19